

Hørerådgivningens fulde ydelseskatalog

Ydelseskatalog 2024

Hørerådgivningen

Hørerådgivningen

Indledning

Værd at vide

Hørerådgivningen

Hørerådgivningens brugere er borgere med en diagnosticeret og behandlingskrævende hørenedsættelse/hørelidelse.

For at komme i betragtning til Hørerådgivningens ydelser rekvireres audiogram og diagnosebeskrivelse fra otolog samt information om høreapparatbehandling fra privat eller offentlig klinik.

Sammen med borgeren afdækkes behov og muligheder for compensation set ud fra borgerens aktivitet og deltagelse i samfundslivet.

Hørenedsættelser er som oftest progredierende. For i videst muligt omfang at opretholde kommunikationsmuligheden er mange borgere derfor løbende i kontakt med Hørerådgivningen, efterhånden som høreevnen nedsættes, og der opstår nye kompensationsbehov og måske også nye kompensationsmuligheder.

Personalet i Hørerådgivningen

Konsulenterne i Hørerådgivningen er uddannede cand.mag. i audiologopædi.

Nye kolleger kvalificeres til at varetage opgaver ved sidemandsoplæring og deltagelse i relevante kurser og faglige netværk. Nye medarbejdere er under oplæring i hver enkel disciplin i cirka 8 uger, inden de kan varetage området selvstændigt. Hver enkel ny medarbejder har brug for oplæring på flere områder, så oplæring foregår over en længere periode.

Alle konsulenter deltager i relevante kurser og konferencer, hvor de til stadighed udvikler deres viden sammen med andre hørekonsulenter både nationalt og internationalt.

Hørekonsulenterne har dagligt samarbejde med andre relevante faggrupper såvel internt på CKV som eksternt i kommunerne, på sundhedsområdet, i den private sektor (otologer og private høreklivnikker), uddannelsesinstitutioner o.a.

INDHOLD

Basisydelse - Abonnement

H1	Telefontræffetid	4
H2	Træffetid ved lokale træffesteder	5
H3	Begynderundervisning	6
H4	Spørgeskema/opfølgning på rehabilitering med høreapparat	8
H5	Tidsbestilt konsultation/hjemmebesøg med udredning, specialundervisning og rådgivning	9
H6	Høretekniske hjælpemidler – udredning, afprøvning og rapport.....	11
H7	Kommunikationskursus	13
H8	Tinnitus / Ménière / Hyperacusis. Grundforløb	14
H9	Cochlear Implant (CI).....	15
H10	Visuel Kommunikation TSK/MHS niveau 1-2-3 (derefter tilkøb).....	17
H11	Tale-/stemmekorrektion	18
H12	Voksne med erhvervet syns- og hørenedsættelse	19
H13	Overgangsvejledning til unge hørehæmmede og døvblevne under 18 år	21
H14	Psykologsamtaler - Tinnitus / Ménière / Hyperacusis.....	22

Tilvalgsydelser - Abonnement

H18	Spørgeskema/efterkontrol af udbyttet af tildelte høretekniske hjælpemidler	23
-----	--	----

Tilkøbsydelser - Ad hoc

H20	Specialrådgivning vedr. unge i uddannelse.....	24
H21	Hørefaglig specialrådgivning vedr. personer med hørevanskeligheder i erhverv	25
H22	Tinnituskursus - gruppeforløb.....	27

Ydelser pr. 06.03.24. **Blå** og **røde** ydelser kan tilkøbes ad hoc.

H1 Telefontræffetid

Lovgrundlag	Lov om specialundervisning for voksne og relevante §§ i Lov om Social Service
Målgruppe	Borgere med hørenedsættelse eller andre hørevanskeligheder samt eventuelt pårørende
Henvisning/henvendelse	Alle borgere og fagpersoner i abonnementskommunerne kan henvende sig.
Formål	<ul style="list-style-type: none">○ Yde generel eller cpr. relateret rådgivning og vejledning i relation til hørevanskeligheder○ Vurdere behov for evt. videre foranstaltninger og/eller inddragelse af andre faggrupper i hører Rehabiliteringen.
Indhold	<ul style="list-style-type: none">• Specialpædagogisk afdækning af problemstillinger i relation til hørevanskeligheder.• Direkte visitering til interne ydelser, f.eks.:<ul style="list-style-type: none">○ Udredning af høretabets konsekvenser og behov for hørefaglig bistand/rehabilitering○ udredning af behov for samt afprøvning af høretekniske hjælpemidler○ visuel kommunikation○ tinnitussamtale○ CI-samtale○ hørefaglig bistand til hørehæmmede i erhverv / under uddannelse○ Andet relevant• Direkte visitering til Audiologisk afdeling, OUH for bl.a.<ul style="list-style-type: none">○ justering af høreapparater○ korrektion af ørepropper○ revision af høreapparatbehandlingen○ fornyet undersøgelse• Direkte visitering til andre eksterne samarbejdspartnere:<ul style="list-style-type: none">○ kommunal høreomsorg○ otolog○ andre
Hvor	På telefon: 9944 3400 eller mail: ckv.hoere@rsyd.dk
Tidsrum	Mandag, onsdag og torsdag kl. 9.00 – 11.00
Sammenhæng med andre ydelser	Ydelsen er en visiterende ydelse til øvrige ydelser i Hørerådgivningen, og dermed en forudsætning for disse.

H2 Træffetid ved lokale træffesteder

Lovgrundlag	<p>Lov om Specialundervisning for voksne og relevante §§ i Lov om Social Service</p>
Målgruppe	<p>Borgere med rehabiliteringskrævende hørenedsættelse eller andre hørevanskeligheder samt evt. pårørende</p>
Henvendelse	<p>Alle borgere i abonnementskommunerne kan henvende sig</p>
Formål	<ul style="list-style-type: none"> ○ Yde rådgivning og vejledning i relation til hørevanskeligheder ○ Afhjælpe akutte problemstillinger i relation til hørevanskeligheder ○ Vurdere behov for evt. videre foranstaltninger og/eller inddragelse af andre faggrupper i hørerehabiliteringen
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> ○ Specialpædagogisk afdækning af akutte problemstillinger inden for hørevanskeligheder, høreapparater, høretekniske hjælpemidler mm., der medfører begrænsninger i borgerens kommunikation og dermed aktivitet og deltagelse ○ Rådgivning og vejledning ○ Her- og nu afhjælpning af mindre problemstillinger såsom filter- og slangeskift, kontrol af høreapparater, isætningsvanskeligheder mm. ○ Direkte visitering til interne ydelser, f.eks.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ udredning af høretabets konsekvenser og behov for hørefaglig bistand ▪ udredning af behov for samt afprøvning af høretekniske hjælpemidler ▪ visuel kommunikation ▪ tinnitusamtale ▪ CI-samtale ▪ hørefaglig bistand til hørehæmmede i erhverv / under uddannelse ▪ Andet relevant ○ Direkte visitering til Audiologisk afdeling, OUH bl.a. for: <ul style="list-style-type: none"> ○ justering af høreapparater ○ korrektion af ørepropper ○ revision af høreapparatbehandlingen ○ fornyet undersøgelse ○ Visitering til andre eksterne samarbejdspartnere: <ul style="list-style-type: none"> ○ kommunal høreomsorg ○ otolog ○ andre
Ventetider	<p>Ingen</p>
Værd at vide	<p>Kræver tidsbestilling på telefon 9944 34 00.</p> <p>Der er træffesteder i Bogense, Assens, Rudkøbing, Nyborg, Ærøskøbing og Kerteminde.</p>
Sammenhæng med andre ydelser	<p>Ydelsen er i væsentlig grad en visiterende ydelse til øvrige ydelser i Hørerådgivningen, og dermed en forudsætning for disse.</p>

H3 Begynderundervisning

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Borgere i abonnementskommunerne, der er førstegangsbbrugere af høreapparater eller har fået ny type høreapparat.
Henvisning	Audiologiske afdelinger og private høreklinikker
Formål/mål	<ul style="list-style-type: none"> • Give borgeren en basal forståelse for eget høretab og muligheder for håndtering af høretab og høreapparater. • Ud fra en specialpædagogisk vurdering af borgerens livssituation sikre, at borgeren bliver støttet i en optimal udnyttelse af høreapparatbehandlingen, så mulighederne for aktivitet og deltagelse i samfundslivet optimeres. • Sikre at høreapparatet anvendes eller evt. ombyttes/returneres og i forlængelse heraf visitere til anden foranstaltning internt såvel som eksternt
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Afdækning af borgerens forventninger til rehabilitering og motivation for høreapparatbehandling • Undervisning i hørenedsættelsens konsekvenser i forskellige sammenhænge ud fra samtale med borgeren om niveau for aktivitet og deltagelse i forskellige sider af samfundslivet • Undervisning i høreapparatets muligheder/begrænsninger set ud fra høretabets karakter og elementer som f.eks. recruitment, skelnetab, atypisk hørekurve sammenholdt med de lydmiljøer, borgeren færdes i • Tilvænningsstrategier • Introduktion til høretaktik bl.a.: <ul style="list-style-type: none"> ○ placering i forhold til lys, baggrundsstøj i dagligdagen ○ hvilke programmer er relevante i hvilke situationer? • Undervisning i isætning og betjening af høreapparatet og de basale funktioner, ud fra den instruktion, der er givet på Audiologisk afdeling/klinikken, bl.a.: <ul style="list-style-type: none"> ○ tænd/sluk ○ programskift ○ vedligeholdelse • Vurdering af behov for: <ul style="list-style-type: none"> ○ anden høreapparatbehandling eller ændring af øreprotype ○ Ændring i høreapparatets indstilling/programsammensætning ud fra en pædagogisk vurdering i forhold til borgerens aktivitetsniveau og færden (lydmiljøer) ○ supplerende specialundervisning ○ afprøvning af høretekniske hjælpemidler • Henvisning til - <ul style="list-style-type: none"> ○ CKVs øvrige tilbud ○ Kommunal høreomsorg ○ Andre
Evaluerings	<ul style="list-style-type: none"> • Det sikres at borgeren har opnået færdigheder i håndtering af høreapparatet. • Der følges op med spørgeskema efter ½ år - se H4 - for at sikre den rehabiliterende effekt af høreapparatbehandling og undervisning.

Ventetider	Normalt ingen.
Værd at vide	<p>CKV har en samarbejdsaftale med Høreklinikken om at sende relevante oplysninger, efter aftale med borger, når borgerne får høreapparater for første gang.</p> <p>CKV kontakter borgeren telefonisk og tilbyder begynderundervisning.</p> <p>Borgeren kan altid selv kontakte CKV for begynderundervisning.</p>
Sammenhæng med andre ydelser	Ydelsen er i nogen grad en visiterende ydelse til andre ydelser, og en forudsætning for H4.

H4 Spørgeskema/opfølgning på rehabilitering med høreapparat

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne relevante §§ i Lov om Social Service.
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none">○ Borgere i abonnementskommuner der har fået høreapparat for første gang eller skifter høreapparatype og/eller ikke har modtaget H4 Begynderundervisning.
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none">● Audiologisk afdeling● Internt
Formål	At optimere borgerens rehabilitering gennem at: <ul style="list-style-type: none">● Sikre optimal brug og udnyttelse af høreapparater, så borgerens muligheder for kommunikation, aktivitet og deltagelse støttes i en rehabiliterende proces.● Evt. henvisning til specialundervisning eller revidering af behandling, hvis høreapparatet ikke fungerer/ anvendes optimalt.
Indhold	<ul style="list-style-type: none">● Fremsendelse af spørgeskema til borgeren ca. 6 måneder efter afslutning af høreapparatbehandling på klinikken● Ud fra besvarelsen af spørgeskema vurderes behov for og visiteres til yderligere intern/ekstern foranstaltning:<ul style="list-style-type: none">○ justering af høreapparatet (på privat høreklinik, Audiologisk afdeling)○ fornyet undervisning i brug af høreapparat i relevante situationer○ anden undervisning○ afprøvning af relevante høretekniske hjælpemidler○ andet
Ventetider	6 måneder fra tilpasning af høreapparat
Værd at vide	Der tages kontakt til borgeren, når der ifølge besvarelsen vurderes behov for dette. Kontakten kan ske som telefonopringning (den hyppigste løsning), når dette vurderes muligt set ud fra høretabets omfang.
Sammenhæng med andre ydelser	Der visiteres til ydelsen ved Begynderundervisning H3 samt ved henvisning fra Høreklinikken, OUH. Ydelsen er en visiterende ydelse til øvrige ydelser fra H5 til H12

H5 Tidsbestilt konsultation/hjemmebesøg med udredning, specialundervisning og rådgivning.

Lovgrundlag	<p>Lov om specialundervisning for voksne og relevante §§ i Lov om social service</p>
Målgruppe	<p>Borgere med kommunikationsproblemer ved diagnosticeret behandlingskrævende hørenedsættelse eller andre diagnosticerede hørevanskeligheder samt eventuelt pårørende og/eller fagfolk i relation til borgeren</p>
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren selv • Pårørende • Ældreplejen • Audiologisk afdeling • Private høreklinikker • Otologer • Internt • Andre
Formål/mål	<p>Afhjælpe kommunikative problemstillinger i relation til diagnosticerede hørevanskeligheder og vurdere behov for inddragelse af andre faggrupper set i forhold til borgerens rehabilitering og hele livssituation.</p>
Indhold	<p>Alt efter borgers, pårørendes eller relevante fagfolks behov kan undervisning indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilvænningsstrategier ud fra forventninger og motivation • Hørenedsættelsens konsekvenser i forskellige sammenhænge ud fra borgers niveau for aktivitet og deltagelse i samfundslivet • Høreapparatets muligheder og begrænsninger set i forhold til høretabets karakter og elementer som f.eks. recruitment, skelnetab, atypisk hørekurve sammenholdt med borgers aktiviteter og de lyd miljøer, borgeren færdes i • Sikre fortrolighed med høreapparats basale funktioner ud fra den instruktion, der er givet på Høreklinikken, bl.a.: <ul style="list-style-type: none"> ○ tænd/sluk ○ programskift <p>Desuden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udredning af behov for samt afprøvning af høretekniske hjælpemidler (se i øvrigt særskilt punkt) • Udredning af behov for visuel kommunikation • Pædagogisk justering af de fleste typer af høreapparater ud fra en indsigt i borgerens aktiviteter og deltagelse. Dette gøres ud fra en viden om betydningen af recruitment, skelnetab og andre elementer i et høretab i de aktuelle aktiviteter/lydmiljøer • Visitering til aktuel høreklinik for bl.a. <ul style="list-style-type: none"> ○ justering af høreapparater (teknisk/medicinsk tilgang) ○ korrektion af ørepropper ○ revision af høreapparatbehandlingen ○ fornyet undersøgelse ○ CI-udredning ○ tinnitusudredning • Visitering til andre eksterne samarbejdspartnere: <ul style="list-style-type: none"> ○ kommunal høreomsorg ○ otolog

	<ul style="list-style-type: none"> • Visitering til interne foranstaltninger, f.eks: <ul style="list-style-type: none"> ○ visuel kommunikation ○ tinnitusamtale ○ CI-samtale ○ andet
Evaluering	Undervisningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten af undervisningen/indsatsen.
Ventetider	Der må påregnes en ventetid på op til 12 uger. Ved akutte problemstillinger kan der tilbydes akuttider ved CKV Høre i Odense.
Værd at vide	<ul style="list-style-type: none"> • Kræver tidsbestilling • Som udgangspunkt skal borgeren være afsluttet/færdigbehandlet på aktuel høreklub • Der indkaldes til de lokale træffesteder nævnt under punktet H2 Åben træffetid • Borgere, der af helbredsmæssige årsager ikke kan møde på et træffested, kan efter aftale besøges i eget hjem • Ydelsen kan tilbydes online til borgere, der ønsker dette
Sammenhæng med andre ydelser	Der videres til ydelsen fra ydelserne H1 til H5 Ydelsen er en visiterende ydelse til ydelserne fra H6 – H12.

H6 Høretekniske hjælpemidler – udredning, afprøvning og rapport.

Lovgrundlag	Primær: Lov om Specialundervisning for Voksne Sekundær: Lov om Social Service § 112 og Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats
Målgruppe	Borgere med i abonnementskommunerne med diagnosticeret hørenedsættelse eller andre diagnosticerede hørevanskeligheder.
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren selv • Pårørende • Ældreplejen • Andre kommunale afdelinger • Audiologisk afdeling • Private høreapparatforhandlere • Otologer • Intern visitation • Andre
Formål	<ul style="list-style-type: none"> • Rehabilitering af borgerens mulighed for at modtage auditive informationer ved brug af relevante høretekniske hjælpemidler med udgangspunkt i borgerens livssituation og samlede funktionsniveau. Det høretekniske hjælpemiddel vil skulle anvendes som supplement til høreapparat, og i videst muligt omfang begrænse de kommunikative og auditive vanskeligheder i hverdagen, i hjemmet, i fritiden. Eventuelt også på arbejdspladsen; se H20. • At bistå kommunerne med udredning af borgerens individuelle behov for høretekniske hjælpemidler samt at afprøve relevante høretekniske hjælpemidler.
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Specialpædagogisk udredning af behov • Afprøvning af og instruktion i anvendelsen af høretekniske hjælpemidler sammen med borger, pårørende og/eller relevante fagfolk • Udformning og fremsendelse af rapport til kommunen som grundlag for kommunens afgørelse.
Evaluerings	<ul style="list-style-type: none"> • Effekten af hjælpemidlet i forhold til borgerens formulerede mål med anvendelsen af hjælpemidlet vurderes ved kontakt til borgeren efter afprøvningen, og indskrives i rapporten. • Der udsendes spørgeskema efter 3 mdr til borgere i de kommuner, der har tilvalgt ydelsen H18.
Ventetider	Op til 12 uger
Værd at vide	<ul style="list-style-type: none"> • Der er ofte behov for at inddrage elementer fra andre ydelser (f.eks. H3 og H5) for at kunne yde en sammenhængende og helhedsorienteret indsats • Ved nytilpasning af høreapparat og deraf følgende visitering fra en audiologisk afdeling eller privat høreklinik kalkuleres i reglen med en tilvænningsperiode på ca. 6 uger, inden der kan tages stilling til eventuelt behov for supplerende høretekniske hjælpemidler. Derfor lægges som hovedregel op til, at borgeren ser tiden an og lader sig notere på venteliste efter 6 uger fra tilpasningen af høreapparat.

	<ul style="list-style-type: none"> • Der indkaldes til Odense og til de lokale træffesteder nævnt under punktet H2 Åben træffetid • Borgere, der af helbredsmæssige årsager ikke kan møde på et træffested, kan efter aftale besøges i eget hjem
Sammenhæng med andre ydelser	<p>Der visiteres til ydelsen fra H1 – H5. Ydelsen er i nogen grad visiterende til ydelsen H7 og H12</p>

H7 Kommunikationskursus

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne
Målgruppe	Hørehæmmede med nedsat kommunikationsevne ved aktivitet og deltagelse samt deres pårørende.
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none"> • Audiologisk afdeling • Otolog • Internt i CKV • Borgeren selv • Kommunen
Formål	<p>At rehabilitere borgerens muligheder for aktivitet og deltagelse ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At give den hørehæmmede og pårørende større indsigt i høretabet og dets konsekvenser i kommunikative sammenhænge • At give den hørehæmmede forståelse for egne og andres reaktioner i forskellige kommunikative sammenhænge • At give den hørehæmmede indsigt i egne handlemuligheder i forskellige kommunikative sammenhænge • At give nærmeste pårørende forståelse for egne og den hørehæmmedes reaktioner i forskellige kommunikative sammenhænge • At give nærmeste pårørende indsigt i egne handlemuligheder i forskellige kommunikative sammenhænge med den hørehæmmede
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Undervisning i egen hørenedsættelse • Hørenedsættelsens betydning for kommunikation i forskellige sammenhænge: I hjemmet, ved indkøb, i biograf/teater, til koncerter, til fester, under bilkørsel og andet relevant for den enkelte • Kommunikationsstrategier/høretaktik i ovennævnte sammenhænge. Heriblandt også strategi for mundaflæsning og begrænsningerne herved • Eget ansvar – både som hørehæmmede og som (hørende) samtalepartner • Lyd- og lysforholds betydning for kommunikationen
Evaluerings	Der evalueres ved afslutning af undervisningen
Ydelsens omfang	Op til 3 timer
Ventetider	1 – 3 måneder
Værd at vide	Undervisningen kan gives på hold, men tilbydes også familievis ved behov.
Sammenhæng med andre ydelser	Der visiteres til ydelsen fra ydelserne H5 og H6. Ydelsen er visiterende til og en forudsætning for H10.

H8 Tinnitus / Ménière / Hyperacusis. Grundforløb

Lovgrundlag	Primær: Lov om Specialundervisning for Voksne Sekundær: Lov om Social Service § 112
Målgruppe	Tinnitus-/Ménièreramte, personer med hyperacusis og eventuelt pårørende
Henvisning	<ul style="list-style-type: none"> • Audiologisk afdeling • Otolog • Internt i CKV • Borgeren selv • Kommunen
Formål	<p>At rehabilitere borgerens nedsatte funktionsevne ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Med udgangspunkt i borgerens livssituation og samlede funktionsniveau at give borgeren redskaber til at håndtere tinnitus/Ménière/hyperacusis i relation til daglig aktivitet og deltagelse. • At afdække mulighed for delvis afhjælpning i form af hjælpemidler (bedside masker/tinnitusmasker)
Indhold	<p>Grundforløb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tværfaglig udredning i samarbejde med Audiologisk afdeling • Individuelle samtaler • Psykoedukation i form af orientering, rådgivning og vejledning om tinnitus og hyperacusis • Mestringsstrategier (redskaber til at bryde den onde cirkel) • Indholdet relaterer sig løbende til de sammen med borgeren opstillede mål for rehabiliteringen.
Evaluering	Der evalueres i forhold til opnåelse af de opstillede mål ved afslutning af forløbet. Evalueringen noteres i klientjournalen.
Ydelsens omfang	Max. 6 timer
Hvor	Der kan indkaldes til udredning og evt. supplerende indsats hos hørekonsulenten på lokalt træffested og/eller i Odense. Ydelsen kan tilbydes online.
Ventetider	Ved udredning hos hørekonsulent: Op til 3 mdr.
Værd at vide	<p>Arbejdet omkring tinnitus-/Ménièreramte og personer med hyperacusis foregår i et team bestående af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CKV: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hørekonsulent ○ Psykolog • Audiologisk Afdelings tinnitusteam <p>Evt. henvisning til psykolog (H14) foregår via hørekonsulent på CKV Det nære samarbejde mellem Audiologisk Afd. og CKV på tinnitus-området er med til at sikre et stabilt forløb for denne gruppe borgere med mulighed for hurtig tværfaglig indsats ved behov. Tilkøb: Fortsættelsesforløb på 6 timer Tilkøb: Gruppekursus (H22) på 18 timer</p>
Sammenhæng med andre ydelser	Der visiteres til ydelsen fra ydelserne H1 til H6. Ydelsen er visiterende til og en forudsætning for H14 og H22

H9 Cochlear Implant (CI)

Lovgrundlag	Lov om specialundervisning for voksne og relevante §§ i Lov om Social Service
Målgruppe	Borgere der har fået eller overvejer at få foretaget kirurgisk indgreb i form af Cochlear Implant med baggrund i en svær medfødt eller erhvervet hørenedsættelse.
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none"> • Audiologisk Afdeling • Borgeren selv • Pårørende • Center for Døve • Kommunen
Formål	<p>At rehabilitere borgerens kommunikative funktionsevne bedst muligt gennem at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Give borgeren og de nærmeste pårørende grundigt indblik i, hvad CI er, og hvilket udbytte, der kan forventes af en eventuel implantation • Optimere det auditive udbytte af CI • Optimere de kommunikative muligheder • Gøre brugeren fortrolig med CI-systemet • Begrænse de kommunikative og psykosociale følger af den situation, den døvblevne/døve og de pårørende befinder sig i • Vurdere behov for andre foranstaltninger: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afprøvning af høretekniske hjælpemidler ○ Visuel kommunikation TSK / MHS ○ Psykologbistand • Vurdere behov for rådgivning/vejledning på CI-brugerens arbejdsplads eller studieplads
Indhold	<p>Før operation:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsamtale som oftest efter henvisning fra Audiologisk Afd.: Rådgivning og vejledning forud for eventuel operation • Pædagogisk afdækning og tilpasning af forventninger hos borgeren og de nærmeste pårørende • Pædagogisk afdækning og vurdering af egnethed med fokus på ressourcer og begrænsninger i forhold til at profitere af CI samt af den efterfølgende auditive rehabilitering • Skriftlig ICF-udredning til Audiologisk Afd. til brug i en samlet vurdering af personens forudsætninger for rehabilitering ved implantation • Evt. tværfaglig samtale mellem borger, medicinsk audiolog og hørekonsulent. <p>Efter operation:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hørekonsulenten deltager ved tilpasning af processoren ca. 4 uger efter operation • Kompenserende specialundervisning indeholdende følgende emner: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afstemning af forventninger og det aktuelle udbytte ○ Individuel evaluerbar og tidsafgrænset undervisningsplan. ○ CI-systemets mange komponenter og muligheder ○ Auditiv træning ○ Kommunikationsstrategier

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Motivering til samt vejledning i brug af CI i mange forskellige lydmiljøer ○ Copingstrategier – i forhold til både de kommunikative og de psykosociale problemstillinger, der er forbundet med at blive cochlear implanteret ○ Anvendelse af høretekniske hjælpemidler i forb. med CI ○ Tale- stemmekorrektion i mindre omfang ○ Vurdering af behov for anden faglig bistand ● Holdundervisning når dette skønnes relevant. ● Opfølgende undervisning og efterkontrol i takt med at udbyttet af CI ændrer sig.
Evaluering	Undervisningsplanens individuelle mål evalueres ved forløbets afslutning og evalueringen dokumenteres i journalen.
Ydelsens omfang	Til det samlede forløb ca. 25 lektioner á 1 times varighed. (Supplerende undervisning kan tilkøbes)
Hvor	Der kan indkaldes til undervisning lokalt og/eller i Odense. I visse tilfælde kan det være hensigtsmæssigt for såvel borgeren som for undervisningens indhold, at der undervises i borgerens eget hjem. Mulighed for online undervisning, når dette vurderes relevant
Ventetider	<p>Forsamtale: Maksimalt 6 uger.</p> <p>Efter operation: Ingen ventetid. Undervisningen påbegyndes samme dag, som brugeren får sin CI-processor tilpasset.</p>
Værd at vide	<p>CKV og Audiologisk Afd. har indgået en skriftlig samarbejdsaftale på CI-området, som betyder et stabilt forløb for de CI-opererede med mulighed for hurtig tværfaglig rehabiliterende indsats ved behov. Alle CI rehabiliteringsforløb er individuelt tilrettelagt. Flere forskellige faktorer er afgørende for undervisningens indhold, udformning og omfang. Blandt de vigtigste faktorer kan nævnes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Udbyttet af CI. Varierer fra person til person ● Tempoet for udvikling af auditiv kompetence. Varierer og er afhængigt af mange faktorer ● Forholdet mellem forventninger og aktuelt udbytte ● Kombinationshandicap (f.eks. døvblinde eller udviklingshæmmede) ● Prælingualt døve med tegnsprog som modersmål
Sammenhæng med andre ydelser	Der visiteres til ydelsen fra OUH samt i mindre grad fra ydelserne H1 – H6. Ydelsen er i mindre grad visiterende til H14 Psykolog

H10 Visuel Kommunikation TSK/MHS niveau 1-2-3 (derefter tilkøb)

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for voksne
Målgruppe	Hørehæmmede og døvblevne med nedsat kommunikationsevne ved aktivitet og deltagelse samt deres pårørende. Deltagerne skal som hovedregel have gennemført et kommunikationskursus på CKV (H7)
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none">• Audiologisk afdeling• Otolog• Internt i CKV• Borgeren selv• Kommunen
Formål	At øge den hørehæmmedes muligheder for aktivitet og deltagelse ved: <ul style="list-style-type: none">• At lære den hørehæmmede og nærmeste omgangskreds nye veje til kommunikation indbyrdes samt i sammenhænge med andre hørehæmmede ved at visualisere kommunikation med en anerkendt visuel kommunikationsform• I relevante tilfælde at motivere den hørehæmmede til at fortsætte TSK/MHS-undervisning på højere niveau på CKV og/eller på Døves Højskole, Castberggård, evt. med henblik på senere brug af TSK/MHS-tolk
Indhold	<ul style="list-style-type: none">• Pædagogisk afdækning af behov og forudsætninger• Individuel, evaluerbar og tidsafgrænset undervisningsplan• Kompenserende specialundervisning på hold med andre hørehæmmede og pårørende• Individuel evaluering• Handleplan for eventuelle opfølgende foranstaltninger
Evaluering	Der er evalueres på mål i undervisningsplanen ved afslutning af forløbet. Evalueringen indskrives i journalen.
Ydelsens omfang	18 timer på hvert niveau
Hvor	Ydelsen tilbydes i CKVs lokaler i Odense; i særlige tilfælde i borgerens eget hjem.
Ventetider	1 – 12 måneder
Værd at vide	Ventetiden er bl.a. afhængig af, hvornår der er tilstrækkeligt med tilmeldinger til at danne et hold. Kan også i nogle tilfælde tilbydes som familieundervisning (f.eks. til familier med hjemmeboende børn). I tilfælde af <i>sudden deafness</i> kan der tilbydes akut og kortvarigt, individuelt tilrettelagt familieundervisning indenfor 4 uger med henblik på holdundervisning på førstkommende hold.
Sammenhæng med andre ydelser	Der visteres til ydelsen fra H7.

H11 Tale-/stemmekorrektion

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne
Målgruppe	Hørehæmmede og eventuelle CI-kandidater med udtale- / stemmeproblemer (Som følge af hørenedsættelsen), der medfører kommunikationsvanskeligheder
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none">• Borgeren selv• Audiologisk afdeling• Intern• Andre
Formål	Rehabiliterer borgerens specifikke tale-/stemmevanskeligheder så borgerens kommunikative muligheder øges og dermed borgerens muligheder for aktivitet og deltagelse
Indhold	<ul style="list-style-type: none">• Pædagogisk afdækning af behov, omfang og forudsætninger – der være et specifikt erhvervet eller situationsbestemt rehabiliteringsbehov.• Udarbejdelse af individuel og evaluerbar undervisningsplan• Kompenserende specialundervisning med udgangspunkt dels i borgerens behov, dels som led i afklaring af mulighed for/ forberedelse til eventuel CI (se Cochlear Implant)
Evaluering	<ul style="list-style-type: none">• De sammen med borgeren opstillede mål evalueres ved afslutning af undervisningen, og indskrives i journalsystemet.
Ydelsens omfang	Udredning: 2 timer. Derefter yderligere 10 timer.
Hvor	Ydelsen tilbydes normalt på CKV
Ventetider	4 - 8 uger
Værd at vide	I tilfælde, hvor borgeren er i gang med anden kompenserende specialundervisning indenfor f. eks. Høreundervisningen, kan det være hensigtsmæssigt at udsætte tale-/ stemmeundervisningen. Derved kan ventetiden blive mere end 4 - 8 uger. Tilkøb: Timer udover de nævnte 2 + 10
Sammenhæng med andre ydelser	Der visiteres til ydelsen fra ydelserne H1 – H6

H12 Voksne med erhvervet syns- og hørenedsættelse

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne samt relevante §§ fra Serviceloven
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Borgere med alvorlig varig syns- og hørenedsættelse kombineret med hørenedsættelse, der kræver en væsentlig kompenserende indsats ud over almindelig høreapparatbehandling. • Pårørende • Fagpersoner
Henvisning/henvendelse	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren selv • Pårørende • Ældreplejen • Audiologisk afdeling • Otologer/øjenlæger • Andre
Formål	<p>At sikre borgere med nedsat funktionsevne på både syn og hørelsen en optimal rehabilitering gennem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At udrede problemstillinger i relation til høre- og synsvanskeligheder og vurdere behov for inddragelse af andre faggrupper. • At kompensere eller begrænse følgerne af det alvorlige kombinerede sansetab, så borgeren sikres optimale muligheder for aktivitet og deltagelse i samfundslivet.
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Rådgivning om hørenedsættelsen og høreapparatbehandlingen relateret til syns- og hørenedsættelsen. • Vurdering og afprøvning af hjælpemidler, der kan kompensere for begge funktionsnedsættelser samt rapport om og hjælp til ansøgning af disse • Rådgivning om kompenserende strategier, der tager hensyn til begge funktionsnedsættelser • Direkte henvisning til Audiologisk afdeling. • Udredning af muligheder for Cochlear Implant • Specialrådgivning til kommunens fagprofessionelle om borgerens kombinerede funktionsnedsættelse. • Rådgivning om relevante aktører på landsplan
Ventetider	Op til 12 uger
Værd at vide	<p>Ydelsen vil for borgere, der er registreret i både Syns- og Hørerådgivningen, blive givet som en koordineret tværfaglig ydelse.</p> <p>Et kombineret syns- og høretab har de konsekvenser, at de hver især vil være et større handicap for personen, end hvis der var tale om et enkelt sansetab. Derfor vil også en progression i den ene af de to funktionsnedsættelser uundgåeligt påvirke den anden. Sker der en forværring af syns- og hørenedsættelsen, vil det således ofte medføre en ændring i høreapparatbehandlingen og/eller i behovet for høretekniske hjælpemidler. Det nære samarbejde med Audiologisk afdeling gør det muligt at optimere den tværfaglige indsats og begrænse følgerne af det dobbelte sansetab mest muligt.</p> <p>Kontakten til borgere med kombineret sansetab foregår oftest som besøg i hjemmet men kan også forekomme ved indkaldelse til et træffested. Ydelsen leveres som en kombination af afdelingens øvrige ydelser, men af personale, der har særligt kendskab til problematikken med</p>

	<p>kombination af nedsat syn og hørelse.</p> <p>Der føres i Hørerådgivningen ikke en særskilt statistik, da ydelserne samlet indgår i de øvrige ydelser fra Hørerådgivningen.</p>
Sammenhæng med andre ydelser	<p>Der visiteres til ydelsen fra ydelserne H1 – H6 samt fra Synsrådgivningen.</p> <p>Der visiteres til ydelserne H7 – H12</p>

H13 Overgangsvejledning til unge hørehæmmede og døvblevne under 18 år

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne
Målgruppe	Unge hørehæmmede og CI-opererede under 18 år, der har forladt eller er på vej til at forlade grundskolen.
Henvisning	<ul style="list-style-type: none"> • Audiologisk Afd. • PPR-kontorer • UU-vejledere • Andre skoler / efterskoler • Den unge selv eller pårørende
Formål	Vejlede den hørehæmmede og nærmeste pårørende i forbindelse med uddannelsesvalg og fremtiden i et uddannelsesforløb eller på arbejdsmarkedet
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Udredningssamtale med fokus på identifikation af primær intervention i form af: <ul style="list-style-type: none"> - Overgangsvejledning – fra grundskole til ungdomsuddannelse / voksenliv - til den unge hørehæmmede, familien og professionelle om kompetencer og muligheder samt de psykosociale aspekter ved selvstændigt at skulle håndtere høretabet i undervisnings- og arbejdsmiljøer - Hørefaglig/tværfaglig udredning af behov for specialpædagogisk støtte (SPS) som grundlag for uddannelsesinstitutionernes ansøgning til SU-styrelsen - Samarbejde med Audiologisk Afdeling om information og evt. henvisning når klienten fylder 18 år og ikke længere kommer til årlig kontrol af høreapparatbehandlingen - Hørefaglig/tværfaglig bistand til udredning af kompensationsmuligheder i hverdagen - Udredning af behov for samt afprøvning af og ansøgning om høretekniske hjælpemidler - Rådgivning om relevante undervisnings- / behandlingstilbud såvel internt som eksternt
Ydelsens omfang	Max. 5 timer. Derefter tilkøb på timebasis.
Ventetider	4 – 8 uger
Værd at vide	PPR deltager efter aftale og behov i den initiale udredningssamtale Ydelsen leveres ligeledes efter behov i tæt tværfagligt samarbejde med den audiologiske afdeling. Ydelsen foregår som udgangspunkt på CKV, Heden 11. Ydelsen kan tilbydes online.
Sammenhæng med andre ydelser	Der visiteres til ydelsen fra kommunal PPR. Ydelsen er visiterende til ydelserne H6 til H12

H14 Psykologsamtaler - Tinnitus / Ménière / Hyperacusis.

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne.
Målgruppe	Tinnitus-/Ménièreramte, personer med hyperacusis og eventuelt pårørende
Henvisning	Al henvisning til psykolog foregår internt på CKV via hørekonsulent
Formål	<p>At optimere den samlede tværfaglige rehabiliteringsindsats gennem at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke personens egne ressourcer og øge indsigt i følelser, tanker og handlemønstre. • Afdække behov og muligheder for evt. videre behandling for personer der er så invalideret og belastet af deres tinnitus, Ménière eller hyperacusis, at det griber voldsomt ind i dagligdagen og forringer livskvaliteten i væsentlig grad. Mange har symptomer på stress, depression eller angst.
Indhold	<ul style="list-style-type: none"> • Kognitiv adfærdsterapeutisk tilgang med inddragelse af psykoedukation, kognitiv omstrukturering, afspænding, mindfulness-baserede øvelser, opmærksomhedsteknikker, visualisering samt eksponering i det omfang hvor det vurderes relevant. • Eventuelt inddrages psykologisk test med henblik på klinisk personlighedsevaluering, diagnosticering, evaluering samt behandlingsplanlægning.
Ydelsens omfang	Max. 5 timer
Hvor	Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi (CKV)
Ventetider	Ved henvisning fra hørekonsulent, max. 3 mdr.
Værd at vide	<p>Arbejdet omkring tinnitus-/Ménièreramte og personer med hyperacusis foregår i et team bestående af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CKV: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hørekonsulent ○ Psykolog • Audiologisk afdeling på OUH: <ul style="list-style-type: none"> ○ Lægerne <p>Det nære samarbejde mellem Audiologisk afdeling og CKV er med til at sikre et stabilt forløb for denne gruppe borgere med mulighed for hurtig tværfaglig indsats ved behov.</p> <p>Psykologen anvendes i nogle tilfælde også som supplement ved andre ydelser, hvor det skønnes at en psykolog indsats vil have væsentlig betydning for den samlede rehabilitering.</p>
Sammenhæng med andre ydelser	Der visteres til ydelsen fra H8, i nogen grad fra H9 og i mindre grad fra øvrige ydelser.

H18 Spørgeskema/efterkontrol af udbyttet af tildelte høretekniske hjælpemidler

 Lovgrundlag 	Lov om Specialundervisning for Voksne samt Lov om Social Service § 112
 Målgruppe 	Borgere, der har fået bevilget et høreteknisk hjælpemiddel.
 Henvisning/henvendelse 	CKV
 Formål 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre optimalt udbytte af tildelte hjælpemiddel i relation til borgerens funktionsniveau samt aktivitet og deltagelse • Returnering eller ombytning af hjælpemidlet såfremt det ikke kan anvendes eller er defekt
 Indhold 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 måneder efter afprøvning af hjælpemiddel på CKV fremsendes spørgeskema til ansøger. • Ud fra besvarelsen af spørgeskema vurderes behov for yderligere visitation til intern og evt. ekstern foranstaltning: <ul style="list-style-type: none"> ○ Fornyet undervisning i brug af hjælpemidlet ○ Undervisning i betjening af høreapparat sammen med hjælpemidlet ○ Anden undervisning. ○ Afdække hvori et evt. problem ligger: <ul style="list-style-type: none"> – i hjælpemidlet – i høreapparatet – hos borgeren (betjeningsvanskeligheder) ○ Andet
 Ventetider 	Ingen
 Værd at vide 	Der tages kontakt til borgeren, når der ifølge besvarelsen vurderes behov for dette. Kontakten kan ske som telefonopringning (den hyppigste løsning), når dette vurderes muligt set ud fra høretabets omfang. Alternativet er visitering til H5 Tidsbestilt konsultation eller H6 Høretekniske hjælpemidler
 Sammenhæng med andre ydelser 	H6 er en forudsætning for tilvalg af ydelsen.

H20 Specialrådgivning vedr. unge i uddannelse.

Lovgrundlag	Gældende lovgivning om ungdomsuddannelse, videregående uddannelse m.v.
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Unge og voksne under uddannelse med nedsat kommunikativ funktionsevne grundet hørenedsættelse eller anden høreproblematik. • Uddannelsesinstitutioner, der har elever/studerende i målgruppen
Henvisning	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren selv, uddannelsesinstitutionen, den SPS-ansvarlige eller Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen henvender sig for udredning eller rådgivning - i særlige tilfælde, kan der være tale om specialundervisning. • Der er indgået særlig aftale mellem Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen og CKV vedr. unge med nedsat høremæssig funktionsevne i ungdoms- og videregående uddannelser.
Formål	<ul style="list-style-type: none"> • At optimere mulighederne for studerende med nedsat funktionsevne for at studere på lige fod med andre studerende. • At optimere uddannelsesinstitutionens muligheder for at tilrettelægge en undervisning, der styrker den studerendes muligheder og kompenserer for den nedsatte funktionsevne.
Indhold	<p>Ydelsens hovedelementer er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henvisning og visitation <ul style="list-style-type: none"> ○ Uddannelsesstedet indhenter SPS bevilling fra Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen. • 1. Udrednings- og rådgivningsamtale med fastsættelse af mål og handlingsplan, evt. henvisning til andre fagpersoner. • Personlig rådgivning med særlig fokus på kompensationsstrategier og muligheder. • Rådgivning af personale og uddannelsesinstitution • Evt. formidling af afprøvning af hjælpemidler • Udformning af notat/rapport med foranstaltningsforslag.
Ventetider	1 md.
Værd at vide	<p>Ydelsen bliver givet af specialuddannet personale med særlig kompetence vedrørende unge hørehæmmede i uddannelse.</p> <p>Ydelsen vil ofte blive givet i forlængelse af H13: Overgangsvejledning til unge hørehæmmede og døvblevne under 18 år.</p> <p>Det er en forudsætning, at der afsættes den fornødne tid på uddannelsesinstitutionen ved rådgivning af personale m.v. og at der foreligger bekræftet</p>
Sammenhæng med andre ydelser	Den henvises til ydelserne H5 – H12 ved behov.

H21 Hørefaglig specialrådgivning vedr. personer med hørevanskeligheder i erhverv.

Lovgrundlag	<p>Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats og Lov om Kompensation til Handicappede i Erhverv</p>
Målgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Hørehæmmede, døvblevne, CI-brugere samt personer med tinnitus / Ménière / hyperacusis som er eller skal på erhverv og har behov for kompenserende indsatser. • Fagpersoner f.eks. sagsbehandlere i Jobcentre, der har brug for specialviden i forbindelse med arbejdet med personer med hørevanskeligheder
Henvisning	<p>Flere instanser kan henvise, men Jobcentret (eller anden betaler) giver skriftligt tilsagn til, at CKV må varetage opgaven på timebetaling.</p>
Formål	<p>Bibringe jobkonsulenter, kommunale sagsbehandlere, revalideringsinstitutioner, arbejdsgivere og andre relevante personer viden om borgerens ressourcer i relation til arbejdsmarkedet med henblik på vurdering af, hvordan der kan kompenseres bedst muligt for borgerens funktionsnedsættelse.</p>
Indhold	<p>Der indhentes i samarbejde med borgeren nødvendige oplysninger fra otolog, privat høreapparatforhandler/ offentlig høreklub om høretabet: audiogram, høreapparatoplysninger, diagnoser og andre forhold, der kan have relevans for sagen</p> <p>Den hørefaglige rådgivning <i>kan</i> bestå af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udredende samtale(r) med borgeren om ønsker, ressourcer og funktionsnedsættelse samt om kompensationsmuligheder bl.a. med høretekniske hjælpemidler • Afprøvning af høretekniske hjælpemidler i samarbejde med leverandører • Vurdering af behov for yderligere foranstaltninger såvel interne som eksterne og evt. henvisning dertil. • Arbejdspladsbesøg: <ul style="list-style-type: none"> ○ for afprøvning af høretekniske hjælpemidler ○ for information til arbejdsgiver/kolleger om konsekvenserne af høretab/tinnitus, hyperacusis i forhold til at mestre et job • Deltagelse i rundbordssamtaler bl.a. for drøftelse af kompensationsmuligheder på det ordinære arbejdsmarked. • Vurdering af behov for yderligere foranstaltninger såvel interne som eksterne og evt. henvisning dertil • ICF-rapport til jobkonsulent og/eller sagsbehandler med eventuelle foranstaltningsforslag såvel interne som eksterne og evt. henvisning til disse. • Andet efter aftale
Ventetider	<p>1 md.</p>
Værd at vide	<p>Foregår som udgangspunkt på CKV. Ydelsen kan også tilbydes online. Der er ofte tale om borgere, der er i risiko for at miste tilknytning til arbejdsmarkedet og således også for at miste muligheden for selvforsørgelse.</p> <p>Arbejdet omkring hørehæmmede og døvblevne på arbejdsmarkedet foregår i tæt samarbejde mellem hørekonsulent, Audiologisk afdeling OUH og evt. psykolog (tilkøb), samt sagsbehandlere i jobcentret / kommunen.</p>

Sammenhæng med andre ydelser	Den henvises til ydelserne H5 – H12 ved behov.
-------------------------------------	--

H22 Tinnituskursus - gruppeforløb

Lovgrundlag	Lov om Specialundervisning for Voksne
Målgruppe	Mennesker med generende tinnitus, Ménière og/eller hyperacusis – og eventuelt pårørende. Deltagerne har været tilbudt individuelle samtaler/undervisning jf. H8, men har behov for et længerevarende tilbud i gruppe.
Henvisning	Internt i CKV (psykolog, hørepædagog i tinnitusteam)
Formål	At begrænse de længerevarende følger af tinnitus, fx aktivitetsbegrænsninger, social isolation, funktionsnedsættelser, andre stressrelaterede lidelser og depression.
Indhold	Kurset tilbyder deltagerne udvidet viden om: hørelsens anatomi/fysiologi; årsagsforklaringer til tinnitus, Ménière og hyperacusis samt afspændings- og defokuseringsteknikker, teknikker til søvn- og stresshåndtering, indsigt i behandlingsformer og kognitive modeller. Kurset tilbyder tid og mulighed for at deltagerne kan udveksle erfaringer med hinanden og støtte hinanden i en positiv retning. Undervisningen foregår både som undervisning og som praktiske øvelser (i afspænding, defokuseringsopgaver og mindfulness) samt hjemmeopgaver. Hvor det er relevant i forhold til deltagerens forudsætninger, kan der desuden tilbydes øvelser i naturlige omgivelser i form af ”Naturgruppe”. Deltagerne vil da blive tilbudt at mødes udendørs og de praktiske øvelser gennemføres fx i en skov eller ved en bålhytte.
Evaluering	Kurset evalueres i samarbejde med deltagerne efter kursusforløbets afslutning
Ydelsens omfang	Formmæssigt er kurset opbygget af moduler på fx. 8 gange 2 timer. Desuden tilbydes et informationsmøde (2 timer) og et opfølgende møde efter ca. 6 måneder (2 timer).
Hvor	CKV i Odense, alternativt i naturområde.
Ventetider	Der forventes opstart af tinnituskursus 1 gang årligt, afhængigt af søgning.
Værd at vide	Mennesker med én eller flere af ovennævnte lidelser kan dagligt opleve funktionsnedsættelser relateret til tinnitus. Eksempelvis kan de have svært ved at klare et arbejde på ordinære vilkår, deltage i sociale arrangementer og/eller opnå normal nattesøvn. Dette kan øge risikoen for at udvikle stressbetingede lidelser og depression. Det, at mødes med fagfolk samt at kunne dele sine erfaringer og strategier med andre, har vist sig at være af stor betydning for den ramte.
Sammenhæng med andre ydelser	Der henvises til ydelsen fra H8.